

Χ Ρ Ι Σ Τ Ι Α Ν Ι Κ Η Α Ρ Χ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α
Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ο Ν Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α Ι Δ Ρ Υ Θ Ε Ι Σ Α Τ Ο 1 8 8 4

Αθήνα, 12 Σεπτεμβρίου 2013

ΨΗΦΙΣΜΑ

Η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία πληροφορήθηκε πρόσφατα την επαναλειτουργία του βυζαντινού ναού της Αγίας Σοφίας Τραπεζούντας, κορυφαίου μνημείου των μέσων του 13ου αιώνα, ως ισλαμικού τεμένους. Καθίδρυμα ενός μεγάλου ηγεμόνα της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας, του Μανουήλ Α΄ Μεγάλου Κομνηνού, φέρει εξαιρετες βυζαντινές τοιχογραφίες και μοναδικό ανάγλυφο διάκοσμο στις προσόψεις που εμπνέεται από γεωργιανά, αρμενικά και σελτζουκικά πρότυπα.

Το εκλεκτό και μοναδικό αυτό σύνολο, είχε μετατραπεί σε τζαμί μετά την άλωση της Τραπεζούντας από τους Οθωμανούς, το 1461. Το 1962 και αφού μεσολάβησε ένα διάστημα (1958-1962) χρήσης του μνημείου ως οπλοστασίου και νοσοκομείου, η Αγία Σοφία Τραπεζούντας αναστηλώθηκε και αποκαταστάθηκε από το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Τότε άρχισε να λειτουργεί ως Μουσείο. Από τον περασμένο Ιούλιο όμως, μετά από δικαστική απόφαση, σύμφωνα με την οποία η αρμοδιότητα για το μνημείο μεταβιβάσθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας στη Γενική Διεύθυνση Βακουφίων, η Αγία Σοφία επαναλειτουργεί ως τζαμί.

Το γεγονός αυτό αντίκειται στην αρχή σεβασμού της ιστορικής ταυτότητας του μνημείου. Εκτός από τις φθορές που αναπόφευκτα

προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων για την κάλυψη των μαρμαροθετημάτων του δαπέδου και των τοιχογραφιών, τίθεται σε κίνδυνο η ακεραιότητα του μοναδικού ζωγραφικού διακόσμου του μνημείου, ο οποίος παραμένει καλυμμένος υπό μη ενδεδειγμένες επιστημονικά συνθήκες. Άλλωστε, η απόκρυψη των σπουδαίων μαρμαροθετημάτων και των τοιχογραφιών, αντίκειται στις διεθνείς συμβάσεις που επιβάλλουν την απρόσκοπτη πρόσβαση του επισκέπτη στα σπουδαία καλλιτεχνικά δημιουργήματα και συνιστά διακριτική μεταχείριση με βάση το θρήσκευμα.

Η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία εκφράζει την αγωνία της για την τύχη του εξαιρετικού αυτού μνημείου της Τραπεζούντας, ενώνει τη φωνή της με τους κατοίκους της πόλης για την επαναλειτουργία της Αγίας Σοφίας ως μουσείου και κάνει έκκληση στην τουρκική πολιτεία και στους διεθνείς οργανισμούς τους εντεταλμένους για την προστασία των πολιτισμικών αγαθών, να επιληφθούν της προστασίας του μνημείου και της επαναλειτουργίας του ως μουσείου.

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της ΧΑΕ

Η Πρόεδρος
Σοφία Καλοπίση-Βέρτη
Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Γενική Γραμματέας
Μαρία Παναγιωτίδη
Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών